

33. Спішыце словы, абазначце карань і прыстаўку. Падкрэсліце апошнюю літару прыстаўкі і першую літару караня.

беззямельны

бясстрашны

раззалаціць

бяззубы

бессэнсоўны

рассохнуцца

аббегаць

аддзяліць

паддобрыць

Чаму ў словах пішуцца побач дзве аднолькавыя літары?

Калі апошняя літара прыстаўкі і першая літара караня аднолькавыя, то пішуцца абедзве літары.

34. Запішыце спалучэнні слоў, дапісваючы ў словы патрэбныя прыстаўкі.

аб-/ад-: ..бегчы лужыну, ..даляць сустрэчу, ..дзякаваць бабулі, паштовае ..дзяленне.

раз-/рас-: ..садзіць расаду, вельмі ..злавацца, ..зброіць ворага, ..смяшыць сяброў.

бяз-/бяс-: ..снежная зіма, ..следнае знікненне, ..зорнае неба, ..збройны чалавек.

без-/бес-: ..законны ўчынак, ..сістэмная вучоба, ..сардэчны чалавек, ..смяротны падзвіг.

З выдзеленым спалучэннем слоў вусна складзіце сказ.

Гаварыце правільна!

Дзякаваць героям, аддзякаваць матулі, падзякаваць сябру.

35. Прачытайце. Да чаго заклікае паэт у вершы? Назавіце пабуджальны сказ.

Адгулі, адгрымелі гарматы.
Хмары чорныя адплылі.
Прынясіце кветкі салдатам,
што палеглі на нашай зямлі.

Л. Дайнека.

Спішыце, абазначце прыстаўкі ў словах.

Рм Якая прыстаўка сустракаецца ў словах часцей за ўсё? Для чаго аўтар выкарыстоўвае словы з гэтай прыстаўкай?

Творчая хвілінка

Запытайцеся ў бацькоў пра сваіх продкаў, якія ўдзельнічалі ў Вялікай Айчыннай вайне. Па магчымасці прынясіце ў клас фотаздымкі гэтых людзей і раскажыце, як яны набліжалі Дзень Перамогі.

36. Прачытайце тэкст. З чым параўноўвае аўтар кветкі на палянцы?

Здаецца, яшчэ ніколі не бачыў на Светлай палянцы столькі кветак. Тут і бальзамін з яркажоўтымі кветкамі сабе месца **а...любаваў**.

Валяр'ян лекавы ружаватымі
кветкамі цвіце.

Гарлюха ястрабковая жоў-
тымі кветкамі ў кошыках
сонцу ўсміхаецца. Нават нач-
ная фіялка цэлымі астраўкамі
раскашўе.

Падумалася, што гэта над
Светлай палянкай вясёлка
ра..сыпалася, а яе асколкі па
траве **ра..ляцеліся**. (*Паводле
Я. Галубовіча.*)

раскашўе — расце вельмі свабодна, займае
шмат месца

Выпішыце выдзеленыя словы, устаўляючы прапу-
шчаныя літары. Абазначце прыстаўкі.

37. Прачытайце сказы. Выпішыце спачатку пры-
казкі, а потым — народныя прыкметы. Раствлумач-
це правапіс прапушчаных літар у словах.

Цецерукі на вершалінах дрэў ра..селіся — да
яснага надвор'я.

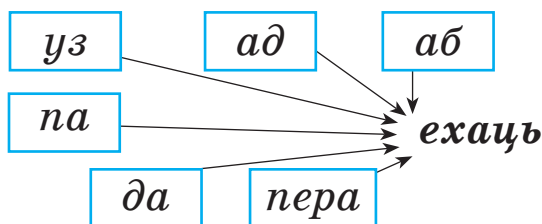
Пакарміце птушак зімой — яны а..дзячаць
вам вясной.

Лепш крыху ..рабіць, чым багата нагаварыць.
Калі салавей усю ноч ..пявае — чакай сонеч-
нага дня.

Успомніце

Калі пішацца апостраф?

38. Утварыце словы па схеме пры дапамозе прыставак. Па якой прымеце іх можна падзяліць на дзве групы? Запішыце словы ў два слупкі.

Абазначце прыстаўкі ў словах. Падкрэсліце літары, паміж якімі пішацца апостраф.

Апостраф пішацца пасля прыставак, якія заканчваюцца на зычны, перад літарамі *е, ё, ю, я, і*, калі паміж зычным і галосным вымаўляецца гук [й’].

39. Прачытайце. Выпішыце словы, у якіх трэба пісаць апостраф.

З(?)ехаць, уз(?)дыхаць, ад(?)есці, без(?)валосы, без(?)языкі, пад(?)ляцець, раз(?)ехацца, пад(?)ём, уз(?)яднаць.

Абазначце прыстаўкі ў словах. Падкрэсліце літары, паміж якімі пішацца апостраф.

40. Прачытайце верш. Чаму хлопчык напісаў аб'яву?
Што ён у ёй зазначыў?

Двор.

На парка́не — аб(?)явы сур(?)ёзныя,
самыя важныя,

самыя розныя.

Ва ўсіх людзей —

неадкладныя справы.

Хто пройдзе міма такой аб(?)явы?

«З(?)губіўся кот — колеру рыжага, з чорным
хвостом. Завецца Чыжыкам. Хто з(?)нойдзе
яго — калі ласка, вярніце! Вельмі вас просіць
Ляўковічаў Віця. Адрас: Зялёная, семдзесят
пяць, кватэра шаснаццаць. Буду чакаць!»

Э. Агняцвет.

паркán — драўляная агароджа, плот

Выпішыце выдзеленыя словы, растлумачце іх пра-
вапіс.

Для чаго яшчэ людзі пішуць аб'явы? Уявіце, што
вы знайшлі сабаку, які згубіўся. Напішыце аб'яву для
яго гаспадароў. Карыстайцеся падказкай.

Аб'ява

У парку знойдзены Ён ... колеру, з ... ла-
памі і ... хвостом.

Гаспадароў просім ... па нумары ... або звяр-
нуцца на адрас:

41. Да слоў з левага слупка падбярыце антонімы з правага слупка. Запішыце словы парамі. Пры неабходнасці ўстаўце на месцы пропуску апостраф.

аб(?)яднацца

з(?)явіцца

ад(?)язджаць

з(?)ехацца

з(?)нікнуць

пад(?)язджаць

раз(?)яднацца

раз(?)ехацца

Абазначце прыстаўкі ў словах. Падкрэсліце літары, паміж якімі пішацца апостраф.

З адной парай антонімаў складзіце і запішыце сказы.

Выканайце інтэрактыўнае заданне.

42. Прачытайце сказы. Выпішыце спачатку народныя прыкметы, а потым — прыказкі. Устаўце, дзе трэба, апостраф.

У запас не пад(?)ясі і не вы(?)спішся.

Да ночы з(?)яўляецца буйная раса ці туман — быць добраму надвор(?)ю.

Як з(?)варыш, так і з(?)ясі.

З(?)яўленне вялікай колькасці павукоў прадказвае праясненне надвор(?)я.

Адным канём усё поле не аб(?)едзеш.

У выдзеленых словах абазначце прыстаўкі, падкрэсліце першую літару кораня.

—◆◆◆—

43. Прачытайце. Як называюцца выдзеленыя ў сказах словы? Як называюцца выдзеленыя часткі ў словах?

Паліна ціхенька **адышла ад** гняздзечка.

Сяргейка першым **дабег да** фінішу.

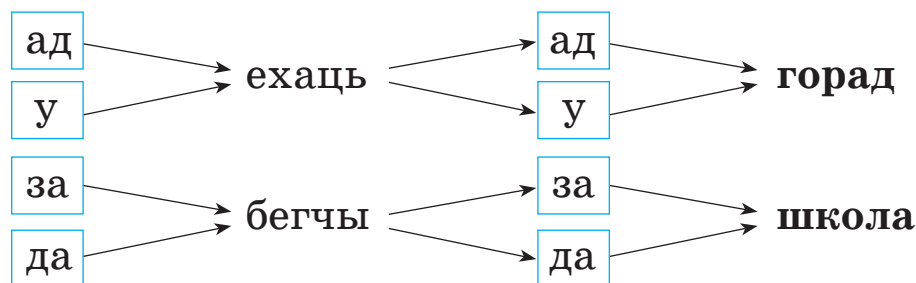
Машына **наехала на** камень.

Хлопчык з'ехаў з горкі.

Чым падобныя прыстаўка і прыназоўнік у кожным сказе? Чым адрозніваецца іх правапіс?

Прыстаўка — частка слова. **Прыназоўнік** — асобнае слова. Каб адрозніць прыназоўнік ад сугучнай прыстаўкі, трэба паставіць паміж прыназоўнікам і наступным словам яшчэ адно слова: *(за)йсці (за)дом — зайсці за суседні дом.*

44. Утварыце спалучэнні слоў па схемах і запішыце іх.

Абазначце прыстаўкі ў словах, падкрэсліце прыназоўнікі.

Што змянілася ў выдзеленых словах пры ўтварэнні спалучэнняў слоў? Абазначце ў іх канчаткі.

45. Вусна дапоўніце сказы патрэбнымі словамі, каб атрымаліся правільныя выказванні.

Прыстаўка

служыць

для

сувязі слоў у сказе.

Прыназоўнік

служыць

ўтварэння новых слоў.

Якая частка слова выконвае тую ж ролю ў сказе, што і прыназоўнік?

46. Прачытайце прыказкі. Чаму так гавораць?

(З)малых крыніц вялікая рака нараджаецца.

(За)двума зайцамі пагонішся — ніводнага не (з)ловіш.

(За)сцярога ніколі не шкодзіць.

Як гукаюць, так і (ад)клікаюцца.

Не (ад)красных слоў дабро на свеце стала.

З разумным (на)дабрае (на)вучышся, а з неразумным — развучышся.

засцярога — вельмі асцярожныя адносіны да чагосьці (рус. предосторожность)

красныя словы — прыгожыя словы

Спішыце, раскрываючы дужкі. Абазначце прыстаўкі, падкрэсліце прыназоўнікі.

47. Замяніце спалучэнні слоў супрацьлеглымі па сэнсе.

Падляцець да дрэва — ..., занесці ў хату — ...,
 выйсці са школы — ..., забегчы ў кватэру — ...,
 закаціць у двор —

Узор. Адысці ад дом — падысці пад дом .

Запішыце ўтвораныя спалучэнні слоў. Падкрэсліце
 ў іх прыназоўнікі. Абазначце канчаткі ў формах аднаго
 і таго ж слова.

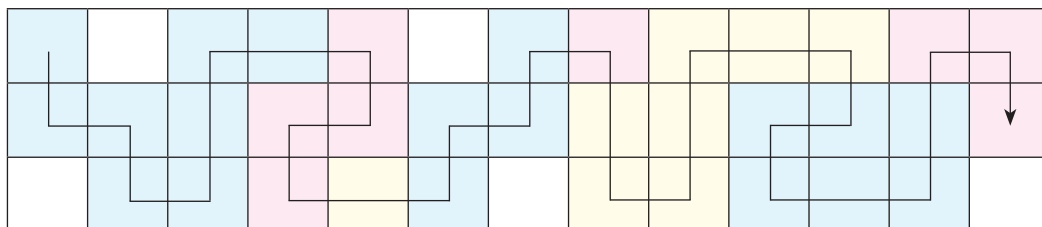

Выканайце інтэрактыўнае заданне.

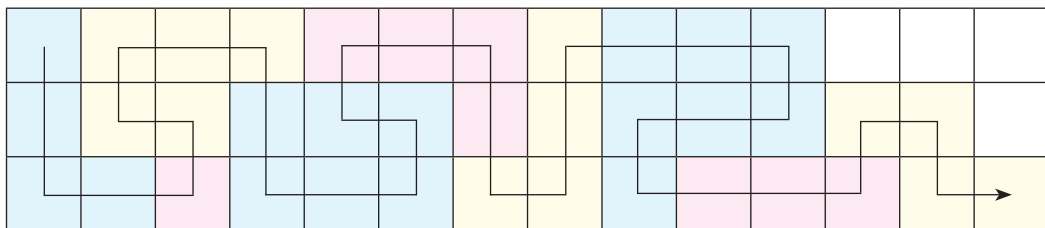

48. Прачытайце і запішыце скорогаворкі Уладзі-
 міра Мацвееўкі, карыстаючыся падказкамі.

З	ш	л	а	п	л	б	і	а	л	а	з	у
а	п	з	л	і	р	у	з	м	в	з	і	б.
с	а	ў	а	ў	з	о	л	а	о	н	к	е

М	л	а	м	м	ы	л	а	з	м	ы	ы	г	м
і	ы	м	л	у	к	а,	л	л	і	л	м	ы	а
л	а	з	я	л	ь	М	і	а	ў	с	ё	л	а.

Абазначце прыстаўкі ў словах, падкрэсліце прыназоўнікі.

Суфікс

49. Разгледзьце малюнкi. Дапоўніце подпісы пад імі аднакаранёвымі словамі, якія падыходзяць па сэнсе.

грузавая ...

... масла

маленькая ...

... цеплавоза